అల్లాఉద్దీన్‌ఖిల్జీ సంస్కరణలు

- ఐ.ఎల్.ఎన్.చంద్రశేఖర్ రావు

చరిత్ర అధ్యాపకులు

ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల

రాజంపేట, కడప జిల్లా.

- విజేతనే కాదు గొప్పపాలనాదక్షుడు
- ఢిల్లీసుల్తానులలో మొదటిసారిగా పటిష్టమైన పాలనా యంత్రాంగం ఏర్పాటు
- తర్వాతి పాలకులకు మార్గదర్శకుడు

పాలనా సంస్కరణలు:

- రాజ్యం - సుల్తాన్ అత్యున్నత అధికారి
- సుల్తాన్ దైవాంశసంభూతుడు
- ఉలేమాల ప్రభావం నుంచి రాజ్యాధికారం విముక్తం
- వజీర్, మీర్ అరీజ్, దివాని అశ్రఫ్, ముస్తాఫి, అరీజ్ ముమాలిక్, కొత్వాల్ వంటి మంత్రులు

సుల్తాన్ అధికారానికి అడ్డంకుగా మారిన ప్రభు వర్గం అణచివేతకు చర్యలు

- భవనాలు, ఇనాములు, వారసత్వహక్కులు రద్దు
- గూఢాచారి దళం వల్ల సర్దారుల చర్యలు పర్యవేక్షణ
- మత్తు పదార్థాల సేవనం నిషేధం
- సర్దారుల సమావేశాలు, విందుల నిషేధం

పాలనా విభాగాలు:

- రాజ్యం - రాష్ట్రాలు (11)

  రాష్ట్రపాలకుడు

- రాష్ట్రాలు - గ్రామాలు - గ్రామధికారి

న్యాయ సంస్కరణలు:

- ప్రత్యేక శ్రద్ధ సుల్తాన్ అత్యున్నత అధికారి
- కాజి-ఉల్-కజత్ ప్రధాన న్యాయాధికారి
- రాష్ట్రాలలో రాష్ట్రపాలకుడు, కాజీ
- గ్రామాలలో గ్రామాధికారులు

సైనిక సంస్కరణలు:

- సమర్ధవంతమైన సైనిక వ్యవస్థ ఏర్పాటు
- సిద్ధసైన్యంకు ప్రాధాన్యత
- అశ్వీక దళం, గజదళం, పదాతిదళం
- సైన్యానికి జాగీర్లు రద్దు - ధనరూపంలో వేతనాలు సాలుసరి జీతం - 234 టంకాలు
- సైనికుల పట్టికలు (హులియా) - గుర్రాలపై ముద్రలు (దాగ్)
- 4,75,000 సైన్యం - ఫెరిష్టా

పోలీసు - గూఢాచారి వ్యవస్థ:

- రాజ్యంలో శాంతి భద్రతలు రక్షణకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ
- కొత్వాల్ ప్రధాన పోలీసు అధికారి
- దేశవ్యాప్తంగా గూఢాచారుల నియామకం - ‘మున్షీ’
- రాజ్యంలోని విషయాలు సుల్తాన్‌కు చేరవేత
- శాంతి భద్రతల రక్షణకు ఎంతో ఉపయోగం

ఆర్థిక సంస్కరణలు:

భూమిశిస్తు:

- భూమి సర్వే - రైతులకు హక్కు
- పంటలో 1/2 వంతు పన్ను
- ధనరూపంలో కానీ, ధాన్య రూపంలోకానీ
- ఇనాము భూముల రద్దు
- భూమి శిస్తు వసూలు అధికారులైన 'పట్వారి'ల వేతనాలు పెంపు

- భుమి శిస్తు తో పాటు ఇంటిపన్ను, పశువులపై పన్ను, జిజియా, జకత్
- పన్నులతో పాటు 'ఖామ్స్' యుద్ధంలో   దొరికిన దానిలో 4/5 వంతు ఖజానా లో జమ

మార్కెట్ సంస్కరణలు:

- అల్లాఉద్దీన్ సంస్కరణల్లో గొప్పవి
- ధరలు అదుపులో ఉంచి ప్రతిసైనికుడు వచ్చే జీతంతో సుఖంగా జీవించేందుకు వీలుగా ధరల నిర్ణయం
- వివిధ రకాలైన వస్తువులకు మార్కెట్ల ఏర్పాటు

మూడు రకాల మార్కెట్లు

1. మొదటి మార్కెట్ - ఆహార పదార్థాలు
2. రెండవ మార్కెట్ - బానిసలు, గొర్రెలు, గుర్రాలు మొదలైనవి
3. మూడవ మార్కెట్ - విలాస వస్తువులు

అన్ని వస్తువులకు ధరల నిర్ణయం

ఒకటంకా విలువ - 90 కిలోల గోధుమలు

140 కిలోల బియ్యం

180 కిలోల బార్లీ

- వర్తకులు తమ పేర్లను ‘దఫ్తర్’ లో నమోదు - సత్ప్ర వర్తనకు హామి
- ధరలో, తూకంలో మోసాలు చేసిన వారికి కఠిన శిక్షలు

- అమలుకు దివాన్ - ఇ - రియాసత్, షహానా - ఇ - మండి అనే ఉద్యోగుల నియామకం
- మార్కెట్ సంస్కరణల వల్ల ప్రజలకు ఉపయోగం

సారస్వత కళాపోషణ:

- నిరక్షరాస్యుడైనా కవి పండితుల పోషణ
- అమీర్ ఖుస్రూ, అమీర్ హసన్‌లు ఆస్థాన పండితులు
- తూతి - ఇ - హింద్ (భారతదేశబులుక) గా పేరు పొందిన ఖుస్రూ - “తారీఖ - ఇ - అలై”
- అమీర్ అర్సలన్ కోహి, కబిరుద్దీన్, షేక్ నిజాముద్దీన్, షేక్‌రుక్ను ఉద్దీన్ వంటి 46 మంది పోషణ - జియాఉద్దీన్ భరాణీ

భవన నిర్మాణం:

- గొప్ప భవన నిర్మాత
- ఢిల్లీలో “ఆలయ దర్వాజా”
- తెలుపు, ఎరుపు పాలరాతితో నిర్మాణం
- వేయిస్తంభాల భవనం, జామా మసీద్ నిర్మాణం

“ప్రతిష్టమైన పరిపాలనకు పునాది వేయడం ద్వారా ఢిల్లీ సుల్తానులలో గొప్ప పరిపాలనా దక్షుడిగా పేరుపొంది చరిత్రలో సుస్థిరస్థానం పొందాడు”